

אוניברסיטת בן גוריון
הפקולטה למדעי הרוח והחברה
"פוליטיקה וחברה באפריקה הפוסט-קולוניאלית"
Politics and Society in Postcolonial Africa
תשפ"ה סמסטר א+ב"
יום ב' 14-16
Monday Fall+Spring Semesters 2024-2025
14-16:00
מרצה: פרופ' לין שלר
ד"ר איתמר דובינסקי
Prof Lynn Schler
[Dr. Itamar Dubinsky](#)
עוזרת הוראה: שחר ליבנה
shalivne@gmail.com

קורס זה יעניק לסטודנטים ראייה רחבה על התהליכים הפוליטיים, החברתיים והכלכליים שעיצבו את ההיסטוריה של אפריקה במהלך המחצית השנייה של המאה ה-20. נאמץ גישה תמטית וניתוח של מקרה בוחן כדי לבחון את ההתפתחות של ישויות פוליטיות, מרחבים חברתיים, וכלכלות לאורך זמן. ננסה להבין תהליכים מקומיים לעומק אך בו זמנית נבחן את השפעתם של אירועים ונסיבות לאומיים, אזוריים וטרנס-לאומיים על ההתרחשויות המקומיות באפריקה. נושאים שיעלו במהלך הקורס הם לאומיות, פיתוח, קונפליקטים כלכליים ופוליטיים, מגדר ושינויים חברתיים, תנועות דתיות ויוזמות תרבותיות.

This course will provide students with an overview of the major political, social and economic trends that have shaped African history in the second half of the twentieth century. Using a thematic and case study approach, we will examine the evolution of political entities, social spaces, and economies over time. We will try to understand both deeply local processes and the ways in which they are influenced by national, regional and transnational events and circumstance. Some of the themes to be covered will be nationalism, economic development, ethnic and political conflicts, gender and social change, religious movements and cultural innovations.

דרישות הקורס והרכב הציון:

1. **נוכחות חובה** – היעדרות מעל למכסה המותרת משמעה ציון נכשל בקורס. נוכחות והשתתפות פעילה ומבוססת על הקריאה: 20%
2. **הגשת 4 מטלות של 4 עמודים** (2 מטלות סמסטר א' ו-2 מטלות בסמסטר ב') - כל אחת 20% מהציון
3. **מצגת על מדינה אפריקאית:** כל שיעור יתחיל עם מצגת של 5 דקות של סטודנט. ית בקורס על מדינה אחת באפריקה. במצגת צריך להציג: מפה של המדינה, סוג השלטון, קבוצות אתניות, נקודות חשובות בהיסטוריה, ועובדה אחת מעיינת/מסקרנת/מפתיעה על המדינה.

שימו לב: לא תינתן הארכה להגשת מטלות באיחור. כל יום איחור בהגשה, ירדו 5 נקודות מהציון.

4.11 מבוא לקורס: מילות מפתח והבניית ידע בלימודי אפריקה
Introduction: Construction of Knowledge in African Studies

פייר אנגלבר וקווין דאן "מדוע יש ללמוד על הפוליטיקה של אפריקה?" מתוך: בתוך הפוליטיקה האפריקאית (האוניברסיטה הפתוחה 2019). עמ' 13-29

11.11 דה-קולוניזציה(?) המדינות בהקמה - גבולות, משאבים, ושייכות
Decolonization (?) and Emerging States: Borders, Resources, Belonging
פייר אנגלבר וקווין דאן "התפתחות המדינות באפריקה" מתוך: בתוך הפוליטיקה האפריקאית (האוניברסיטה הפתוחה 2019). עמ' 33-83

18.11 אתגרים של הפוסטקולוניאליזם: הבניית האומה והמדינה
The Challenges of Postcolonialism: National Building and State Formation

פייר אנגלבר וקווין דאן "עמים, זהות ופוליטיקה" מתוך: בתוך הפוליטיקה האפריקאית (האוניברסיטה הפתוחה 2019). עמ' 87-161

25.11 מנהיגים ואידיאולוגיה פוסט-קולוניאליים
Leadership and Ideologies of the Postcolonial Era

Kwame Nkrumah, DR. KWAME NKUMAH SPEAKS IN ADDIS ABABA IN 1963
<https://consciencism.wordpress.com/history/dr-kwame-nkrumah-speaks-in-addis-ababa-in-1963/>

Julius Nyerere, selected readings, in *Freedom and Unity*, Oxford University Press.

Kenneth Kaunda, *A Humanist in Africa*, (London: Longmans, 1966) p. 19-38.

Leopold Senghor, *Negritude and African Socialism*, in the *African Philosophy Reader*, eds. P.H. Coetzee and A.P.J. Roux, London: Routledge, 1998.

Alex Thompson "Nationalism," in *An Introduction to African Politics* (New York: Routledge, 2016), 35-45.

2.12 מישול ומשברים בעידן הפוסט-קולוניאלי - קונגו וניגריה כמקרה בוחן
Governance and Crises – Congo and Nigeria as Case Studies
פייר אנגלבר וקווין דאן "השימוש בכוח (פוליטי)" מתוך: בתוך הפוליטיקה האפריקאית (האוניברסיטה הפתוחה 2019). עמ' 167-225

O'Connell, James. "The inevitability of instability." The *Journal of Modern African Studies* 5, no. 2 (1967): 181-191.

Kawabata, Masahisa. "An overview of the debate on the African State." *Afrasian Centre for Peace and Development Studies Ryukoku University* (2006): 1-5.

9.12 סרט בכיתה: "Thomas Sankara Speaks"

23.12 מהפיכות צבאיות לתהליכי דמוקרטיזציה
From Military Coups to Processes of Democratisation

פייר אנגלבר וקווין דאן "מגוון הולך וגדל של משטרים" מתוך: **בתוך הפוליטיקה האפריקאית** (האוניברסיטה הפתוחה 2019). עמ' 229-264

Adebanwi, Wale, and Ebenezer Obadare. "The abrogation of the electorate: An emergent African phenomenon." *Democratization* 18, no. 2 (2011): 311-335.

הגשה מטלה 1 עד תחילת השיעור

30.12 מתיאוריה למדיניות של פיתוח From Theory to Policy in Development

רעות ברק וויקס, "מבוא: פיתוח בינלאומי באפריקה," מתוך י. נ. גז, ר. ברק וייס, מ. כגן. (עורכים). **פיתוח בינלאומי באפריקה: בין הלכה ומעשה**. חיפה: פרדס הוצאה לאור 2019.

יונתן גז, "סיכום", מתוך: י. נ. גז, ר. ברק וייס, מ. כגן (עורכים) **פיתוח בינלאומי באפריקה: בין הלכה למעשה**. חיפה: פרדס הוצאה לאור. 2019.

Ziai, A. (2013) 'The discourse of 'development' and why it should be abandoned'. *Development in Practice* 23(1): 123-126. (<http://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/09614524.2013.752792>)

6.1 משברים כלכליים של שנות ה-70 וגישות חדשות לפיתוח
Economic Crises of the 1970s and New Approaches to Development

פייר אנגלבר וקווין דאן "המימדים הכלכליים של הפוליטיקה באפריקה" מתוך: **בתוך הפוליטיקה האפריקאית** (האוניברסיטה הפתוחה 2019). עמ' 267-330

13.1 התאמה מבנית והתוצאות של הניאו-ליברליזם

Marcus Taylor, "The International Financial Institutions," in Haslam, Paul, Jessica Schafer, and Pierre Beaudet., eds. 2016. *Introduction to International Development*. Oxford: Oxford University Press.

Richard Peet and Elaine Hartwick, "A Critique of Neoliberal Development," in *Theories of Development: Contentions, Arguments, Alternatives*, 3rd Edition (New York: The Guilford Press, 2015). 112-118

20.1 מפיתוח למאבק נגד עוני From Development to the Fight against Poverty
פרקים נבחרים מתוך: אבהיג'יט בנרג'י ופרופ' אסתר דופלו, כלכלה ענייה: לחשוב מחדש על המלחמה בעוני הגלובלי (פרדס 2021)

Banerjee, Abhijit V., and Esther Duflo. *Poor economics: A radical rethinking of the way to fight global poverty*. Public Affairs, 2011. selected chapters.

27.1 גישות עכשוויות לפיתוח: השתתפות וקיימות

פרקים מתוך י. נ. גז, ר. ברק וייס, מ. כגן. (עורכים). **פיתוח בינלאומי באפריקה: בין הלכה ומעשה**. חיפה: פרדס הוצאה לאור 2019:

ספורט ופיתוח: אקדמיית הכדורגל של מנדלה מנקודות מבט מקומיות - איתמר דובינסקי
קיימות יישומית: תפיסת עולם מאזנת מול תנופת הפיתוח באפריקה - בני פירסט

17.3 הכלכלה הפוליטית של מעורבותה של סין באפריקה - מרצה אורחת ד"ר שרון בר-דוד
The Political Economic of China in Africa

אורנית אבידר ושרון בר-דוד, "מבוא" מתוך: **מפגש הענקים: מגמות ביחסי סין-אפריקה** (פרדס, 2021). עמ' 7-26.

איתמר דובינסקי, "אין מתנות חינם: דיפלומטיית האצטדיונים הסינית באפריקה" מתוך **מפגש הענקים: מגמות ביחסי סין-אפריקה** (פרדס, 2021), עמ' 233-258.

24.3 קונפליקטים אתיים בעידן הפוסט-קולוניאלי: סודן, רואנדה, וקונגו
Postcolonial Conflicts: Sudan, Rwanda, Congo

פייר אנגלבר וקווין דאן "הנוף המשתנה של סכסוכים וסוגיות ביטחון" מתוך: **בתוך הפוליטיקה האפריקאית** (האוניברסיטה הפתוחה 2019). עמ' 331-384

Straus, Scott. "Rwanda and Darfur: a comparative analysis." *Genocide Studies and Prevention* 1, no. 1 (2006): 41-56

Kabamba, P. (2015). In and out of the state: Working the boundaries of power in the Democratic Republic of Congo. *Anthropological Theory*, 15(1), 22-46.

31.3 פוסט-קונפליקט, פיוס וזכרון. Post-conflict, Memory and Reconciliation

Ingelaere, B., 2008. "The gacaca courts in Rwanda". In Huyse, L., & Salter, M. (2008). *Tradition-based Justice And Reconciliation After Violent Conflict: Learning From African Experiences*. Stockholm: International IDEA.

7.4 סרט בביתה: "The Notebooks of Memory"

21.4 התערבות/מעורבות/השתלטות: תגובות בין לאומיות לקונפליקטים באפריקה
Interventions, Engagements, Occupations: International Responses to Crises in Africa

Badescu, Cristina G., and Linnea Bergholm. "The responsibility to protect and the conflict in Darfur: The big let-down." *Security Dialogue* 40, no. 3 (2009): 287-309.

Autesserre, Séverine. "Dangerous tales: Dominant narratives on the Congo and their unintended consequences." *African Affairs* 111, no. 443 (2012): 202-222.

28.4 Migration and Displacement – הרצאה מאורחים של מרכז הפליטים בנגב

Brett Shadle, "Refugees in African History," in William H. Worger, Charles Ambler and Nwando Achebe, eds., *A Companion to African History* (Hoboken, N.J.: Wiley-Blackwell, 2019), pp. 247-264.

Amanda Hammar "The Concept and Paradoxes of Displacement , in *Framing African Development: Challenging Concepts*, Brill 2016. (online Aranne)

Catherine Besteman, *Making Refuge: Somali Bantu Refugees and Lewiston, Maine* (Durham, N.C.: Duke University Press, 2016), chapter 2 (only), pp. 57-76, titled "The Humanitarian Condition."

John Bul Dau in his own words, in more recent times, part motivational speaker, part stand-up comedy, refugee immigrant: <https://www.youtube.com/watch?v=flrhaAMAhW8>

הגשת מטלה 3

5.5 אקטיביזם של פזורות דיגיטליות - Digital Diasporas' Activism

Victoria Bernal. "Eritrea on-line: Diaspora, cyberspace, and the public sphere." *American Ethnologist* 32.4 (2005): 660-675.

Victoria Bernal. "Crazy, Stupid, Lying, Traitors: Eritrean Politics and Extreme Speech Online." *Anthropological Quarterly* 96.4 (2023): 651-682.

12.5 חיים עם HIV באפריקה - ד"ר ענת רוזנטל : מרצה אורחת. Living with HIV in Africa.

***להתחיל לקרוא את הרומן "מכתב ארוך כל כך" - So Long A Letter

19.5 קשת האסלאם באפריקה - The Islamic Rainbow in Africa

אירית בק, "המסדרים הצפויים ומתנגדיהם במערב אפריקה: בין קונפליקט להשלמה" מתוך: **האסלאם: המרת דת, צופיות, תחייה ורפורמה** (ירושלים: מכון ון-ליר בירושלים, 2012), עמ' 393-416.

Shirin Edwin. "Expressing Islamic feminism in Mariama Bâ's So Long a Letter." *Gender, Place and Culture* 16.6 (2009): 723-740.

26.5 פמיניזם אפריקאי – African Feminism

Rizwana Habib Latha. "Feminisms in an African context: Mariama Bâ's so long a letter." *Agenda* 16.50 (2001): 23-40.

Susan Arndt, "African Gender Trouble and African Womanism: An Interview with Chikwenye Ogunyemi and Wanjira Muthoni," *Signs: Journal of Women in Culture and Society* 2000, 25:3.

Drew, A. (1995), "Female Consciousness and Feminism in Africa", *Theory & Society* 24 (1): 1-33.

9.6 אקטיביזם נשי למען שינוי פוליטי. סרט בכיתה: Pray the Devil Back to Hell

Tripp, A.M. (2003), "Women in Movement: Transformations in African Political Landscapes", *International Feminist Journal of Politics* 5 (2): 233-255.

16.6 סביבה ואקטיביזם - Environmentalism and Activism

ואנסה נאקאטה, "מה אנחנו יכולים לעשות?" מתוך: התמונה השלמה: המאבק שלי להשמיע קול אפריקאי חדש במשבר האקלים (פרדס, 2024). עמ' 161-174.

Obi, C.I. *Environmental Movements in Sub-Saharan Africa. A Political Ecology of Power and Conflict, Civil Society and Social Movements Programme Paper 15* (Geneva: United Nations Research Institute for Social Development, 2005).

Muthuki, Janet. "Challenging patriarchal structures: Wangari Maathai and the Green Belt movement in Kenya." *Agenda* 20, no. 69 (2006): 83-91.

23.6 ספורט ופיתוח קהילתי

Marianne Meier and Martha Saavedra. "Esther Phiri and the Moutawakel effect in Zambia: An analysis of the use of female role models in sport-for-development." *Sport in society* 12.9 (2009): 1158-1176.

Policy Framework for the Sustainable Development of Sport in Africa (2008-2018), *African Union*, Accra: Ghana, 1-34.

הגשת מטלה 4